

Η Άποψή μας για την παράσταση “Ο γλάρος” στο Άττις-Νέος Χώρος

Στεφανία Τσουπάκη

11 Ιανουαρίου, 2024

«Δεν πρέπει να απεικονίζουμε τη ζωή όπως είναι, ούτε όπως θα έπρεπε να είναι, αλλά έτσι όπως τη φανταζόμαστε στα όνειρά μας»

Με μερικούς «Γλάρους» να πετούν στο θεατρικό ορίζοντα της Αθήνας φέτος το χειμώνα στέκομαι σ έναν ιδιαίτερα ποιητικό, αυτόν που φωλιάζει κάπου στο Μεταξουργείο, στο Νέο Χώρο του Θεάτρου Άττις.

Σ' ένα από τα εμβληματικότερα έργα του Άντον Τσέχοφ βρίσκουμε ξανά τα προσφιλή του αδιέξοδα, τις ταραγμένες σχέσεις, τα κρυφά και φανερά πάθη, την επιθυμία για υπέρβαση. Παρακολούθησα στο ανέβασμά του από τον Σάββα Στρούμπο και την ομάδα Σημείο Μηδέν μια διαφορετική απόδοσή του αλλά με τις ιδέες του έργου πάντα παρούσες: την ανάγκη για μεγάλες αλλαγές και το ακριβό τίμημα της ελευθερίας που πρέπει να πληρωθεί.

Είναι μια διασκευή σε μετάφραση Δαβίδ Μαλτέζε, με τέσσερα πρόσωπα να σηκώνουν το βάρος της παράστασης συν ένα ακόμα αυτό του πιερότου-αφηγητή που μας οδηγεί με υποβλητική αφήγηση, φωνητικούς ακροβατισμούς και εξαιρετικό σωματικό θέατρο ακόμα πιο κοντά στον πυρήνα της ιστορίας.

Οι ήρωες έχουν ομοιότητες και διαφορές. Τους χαρακτηρίζει όλους μια δίψα για ζωή και δράση. Οι μεγαλύτεροι, Αρκάντινα και Τριγκόριν, είναι επαναπαυμένοι στα επιτεύγματα τους και τη δόξα τους, οι πιο νέοι πάλι, θέλουν να σπάσουν με κάποιο τρόπο τα εμπόδια που ορθώνονται μπροστά

τους και να πραγματώσουν τα όνειρά τους. Η Νίνα αναζητά τη δόξα της ηθοποιού ο Τρέπλιεφ σαν συγγραφέας θέλει να βάλει τη σφραγίδα του σε κάτι καινοτόμο που θ'αλλάξει άρδην το γηρασμένο θεατρικό τοπίο.

Κατά βάθος, οι πάντες είναι χειριστικοί και ανταγωνιστικοί στερούνται συναισθηματικής ασφάλειας και καθώς οι επιθυμίες τους δεν συμπίπτουν, βιώνουν μια υπόγεια αγωνία που φλερτάρει με τον κυνισμό ή την αυτοκαταστροφή.

Ο Σάββας Στρούμπος δεν ασχολήθηκε τόσο με την ρεαλιστική αποτύπωση του έργου όσο με την εξερεύνηση από τους ηθοποιούς του των λεπταίσθητων αποχρώσεων του τσεχωφικού ψυχισμού των ηρώων καθώς και με τις μεταξύ τους αδιέξοδες σχέσεις που αποπνέουν βαθειά τραγικότητα, παρότι το έργο μας συστήνεται αρχικά ως κωμωδία.

Οι πέντε χαρακτήρες του έργου, διαρκώς επί σκηνής, αποκαλύπτουν μέσα απ'την εξαιρετική φωνητική και την κινησιολογική δουλειά τους, όλα τα χαρακτηριστικά και τα συναισθήματα που κουβαλούν και που θα εντείνονται ως την τελική κατάληξη.

Η πληθωρική Αρκάντινα της Ροζυ Μονάκη είχε όλη την ένταση και τον ναρκισσισμό που κατατρώγουν την ηρωίδα. Κορυφαία θεατρίνα, παρόλα αυτά έντονα ανταγωνιστική καταπνίγει με ευκολία τις μητρικές ενοχές χωρίς να μπορεί να κάνει το ίδιο με την συναισθηματική ανασφάλεια που την χαρακτηρίζει. Αυτή η ευαίσθητη ισορροπία που έχει πετύχει είναι επισφαλής και μόνιμα σε κίνδυνο.

Ο Τρέπλιεφ του Γιάννη Σανιδά ήταν επίσης πολύ καλός. Ήταν ο νέος που φλέγεται από οράματα και προσδοκίες για τον καινούργιο κόσμο και ταυτόχρονα αναζητά την πίστη στο πρόσωπό του και την συναισθηματική σταθερότητα που έχει στερηθεί από μια υπερφιλόδοξη μητέρα. Ωραία εκφορά λόγου, ωραίες αποχρώσεις στη φωνή, που τότε πετά σπίθες μαχητικότητας και τότε ραγίζει στην συνειδητοποίηση της ματαίωσης.

Η Ελπινίκη Μαραπίδη ενσαρκώνει την ευαίσθητη Νίνα, που ξεκινά με την αθωότητα και την αφέλεια μιας άπειρης επαρχιώτισσας για να καταλήξει τραγικά διαψευσμένη να προσπαθεί να συμφιλιωθεί με την πραγματικότητα. Θαμπώθηκε, γελάστηκε, βίωσε τον πόνο των πόνων, συμβιβάστηκε ... αλλά άντεξε. Ίσως αυτό είναι που την κρατά ακόμη ζωντανή. Το μοναδικό παράσημο που αναγνωρίζει στον εαυτό της.

Ο Σάββας Στρούμπος είναι ο παρατηρητικός Τριγκόριν, ο νατουραλιστής συγγραφέας που γι' αυτόν όλα αποτελούν θέμα ενός νέου πονήματος. Γράφει ακατάπαυστα, διαρκώς ανικανοποίητος, απομυζά ό'τι μπορεί να τον εμπνεύσει ή να του φανεί χρήσιμο. Ο θαυμασμός τον τρέφει αλλά και του προκαλεί αμηχανία. Ο Στρούμπος επέλεξε να τον ενσαρκώσει με ιδιαίτερο τρόπο: είτε σαν σιωπηλό παρατηρητή των πάντων είτε σαν μια διαφορούμενη επικίνδυνη προσωπικότητα που όποτε εμφανίζεται επηρεάζει τις ζωές όλων.

Άφησα για το τέλος τον Πιερότο της Άννας Μαρκά –Μπονισέλ που με εντυπωσίασε ιδιαίτερα. Η εξαιρετική ηθοποιός μας συστήνει το έργο, μας οδηγεί μέσα από τις ατραπούς του προφέροντας υπέροχες γραμμές του Τσέχωφ, δένει τις πράξεις, λειτουργεί σαν εσωτερική φωνή του έργου και με μια καθολική σωματική ενεργοποίηση κατορθώνει σ όλη τη διάρκειά του να μας περνά της αίσθηση της κίνησης, του βασανισμού, του αγώνα της αγωνίας. Οφείλουμε ν' αναγνωρίσουμε την ευρηματικότητα του σκηνοθέτη με την επινόηση αυτού του στοιχείου αλλά και την αριστουργηματική υλοποίησή του από την βραβευμένη* ήδη για το ρόλο Άννα Μαρκά-Μπονισέλ. Οι φωνητικές της δεξιότητες μ έπεισαν ότι ένας Γλάρος ...ελεύθερος, πεισματάρης, πληγωμένος ήταν εκεί, πάνω στη σκηνή και μας συντρόφευε συνεχώς.